

ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เรื่องโรคไข้เลือดออกและพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก
ของ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านพยุห์
The Relationship Between Knowledge of Dengue Fever and Dengue
Prevention Behaviors Among Village Health Volunteers (VHVs) at Ban Phayu
Health Promoting Hospital

ชินภา พุทธิรักษา

นักสาธารณสุขชำนาญการ

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านพยุห์ อำเภอพยุห์ จังหวัดศรีสะเกษ

โรคไข้เลือดออกเป็นปัญหาสาธารณสุขสำคัญที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม ความรู้ และพฤติกรรมการป้องกันโรคของประชาชน โดย อสม. มีบทบาทสำคัญในการเฝ้าระวังและควบคุมโรคในชุมชน จากสถานการณ์การระบาดในพื้นที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านพยุห์ ปี พ.ศ. 2568 ที่พบการระบาดต่อเนื่องในหลายหมู่บ้าน จึงศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของ อสม. เพื่อพัฒนาการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคในชุมชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาภาคตัดขวาง (Cross-sectional Study) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) กลุ่มตัวอย่าง 116 คน ในช่วงเดือน มีนาคม 2569 สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ด้านความรู้เรื่องโรคไข้เลือดออก และ ด้านพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .86 และ.84 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ Spearman's rank correlation

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เรื่องโรคไข้เลือดออกและพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ครั้งนี้จำนวน 116 คน เป็นเพศหญิง ร้อยละ 80.1 มีอายุระหว่าง 50-59 ปี ร้อยละ 53.5 มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 70.7 มีระดับการศึกษาประถมศึกษา ร้อยละ 45.7 มีอาชีพหลักเกษตรกร ร้อยละ 81.9 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001-10,000 บาท ร้อยละ 50.0 มีระยะเวลาในการเป็น อสม. มากกว่า 10 ปี ร้อยละ 73.2 เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก ร้อยละ 95.7 มีจำนวนครั้งที่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกมากกว่า 5 ครั้ง ร้อยละ 73.2 มีบทบาทหน้าที่ในการควบคุมและป้องกันโรคไข้เลือดออกในชุมชน โดยเคยสำรวจลูกน้ำยุงลาย และเคอร์เนลรณรงค์ทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุง ร้อยละ 91.4 ไม่มีประวัติป่วยเป็นโรคไข้เลือดออก ร้อยละ 99.1 สมาชิกในครอบครัวไม่มีประวัติป่วยเป็นโรคไข้เลือดออก ร้อยละ 87.9 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เรื่องโรคไข้เลือดออกและพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ครั้งนี้จำนวน 116 คน มีระดับความรู้ดี ร้อยละ 91.3 และมีระดับพฤติกรรมดี ร้อยละ 98.2 ความรู้เรื่องโรคไข้เลือดออกมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($r_s = -0.041, p = 0.665$)

คำสำคัญ: โรคไข้เลือดออก,ความรู้เรื่องโรคไข้เลือดออก,พฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก

เอกสารอ้างอิง: ประทุมรัตน์ สิริชัย. ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เรื่องโรคไข้เลือดออกและพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนนายสิบตำรวจศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 9. วารสารสาธารณสุขและวิทยาศาสตร์สุขภาพ. 2563;3(2):110-23